

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ (1788-1821)

Ο Αθανάσιος Διάκος ήταν ένας από τους Έλληνες πρωταγωνιστές ήρωες-οπλαρχηγούς του πρώτου έτους της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, ο οποίος έδρασε στη Στερεά Ελλάδα. Σύμφωνα με μια εκδοχή το πραγματικό του όνομα ήταν Αθανάσιος Γραμματικός ή κατά άλλους Αθανάσιος Μασσαβέτας. Γεννήθηκε είτε στην Άνω Μουσούνιτσα είτε στην Αρτοτίνα, δημιουργώντας έτσι μακροχρόνια φιλονικία ανάμεσα στα δύο χωριά σχετικά με το ποια είναι η γενέτειρά του.

Σε ηλικία 12 ετών στάλθηκε από τη μητέρα του στο μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στην Αρτοτίνα Φωκίδας για την εκπαίδευσή του. Η λαϊκή παράδοση αναφέρει πως, όταν ο Αθανάσιος Διάκος ήταν μοναχός, ένας Τούρκος πασάς πήγε στο μοναστήρι του Προδρόμου με τα στρατεύματά του και εντυπωσιάστηκε από την εμφάνιση του νεαρού μοναχού, ο οποίος προσβλήθηκε από τα λεγόμενα του Τούρκου και μετά από καυγά τον σκότωσε. Έτσι αναγκάστηκε να φύγει στα κοντινά βουνά και να γίνει κλέφτης, όπου υπό την εξουσία διαφόρων καπετάνιων της Ρούμελης, διακρίθηκε σε διάφορες συγκρούσεις με τους Τούρκους.

Όταν ο Ανδρούτσος έγινε καπετάνιος μιας μονάδας αρματολών στη Λιβαδειά, ο Διάκος ήταν για ένα χρόνο πρωτοπαλικάρό του. Στα χρόνια που ακολουθούν και που καταλήγουν στην Επανάσταση του 1821 ο Διάκος έφτιαξε τη δική του ομάδα κλεφτών και αρματολών και έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας.

Τον Απρίλιο του 1821 σε συνεργασία με άλλους οπλαρχηγούς κατέλαβε το φρούριο της Λιβαδειάς και χρησιμοποιώντας το ως ορμητήριο, έδωσε πολλές νικηφόρες μάχες. Κατέλαβε την γέφυρα της Αλαμάνας και στις 23 Απριλίου 1821 πολέμησε με τα στρατεύματα του Ομέρ Βρυώνη. Στη μάχη αυτή συνελήφθη και όταν του ζητήθηκε να αλλαγοπιστήσει και να ασπαστεί το Ισλάμ αρνήθηκε απαντώντας:

« Εγώ Γραικός εγεννήθηκα, Γραικός θε ν' αποθάνω »

Με αυτόν τον τρόπο προκάλεσε την παραδειγματική θανάτωσή του στην Λαμία με ανασκολοπισμό από τους Τούρκους στις 24 Απριλίου 1821 (λογοτεχνικά αναφέρεται ότι «σουβλίστηκε»).

Ο ελληνικός στρατός του απένειμε τιμητικά τον βαθμό του στρατηγού. Ο Διάκος αντιμετώπισε τον μαρτυρικό του θάνατο με θάρρος. Μόνο ένα παράπονο βγήκε από τα χείλη του προβλέποντας την ανάσταση του Ελληνισμού:

« Για δεσ καιρό που διάλεξε ο χάρος να με πάρει, τώρα που ανθίζουν τα κλαδιά και βγάζει η γης χορτάρι.»

Μετά τον θάνατό του οι Τούρκοι πέταξαν το λείψανό του σε κοντινό χαντάκι. Οι Χριστιανοί όμως, βγήκαν κρυφά την νύχτα κι έθαψαν το σώμα του στον χώρο που αρχίζει σήμερα η οδός Ησαΐα.

Ο διάκος του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου έταξε τη ζωή του στη λευτεριά της σκλαβωμένης πατρίδας του και πέθανε τελικά ως ήρωας.

